

Harst, Leendert Johannes Leraar aan de RVAS
(22 november 1846 te Middelburg – 22 november 1897 te Utrecht)

Gehuwd met M.A. Brieve (Middelburg, 10 december 1873). Twee zonen.

Opleiding

Op 10 augustus 1863 werd hij ingeschreven bij de Geneeskundige School te Middelburg, waar hij 2½ jaar later het diploma van hulpapotheker verwierf. Na korte tijd als zodanig in Middelburg werkzaam te zijn geweest, schreef hij zich in aan het Athenaeum te Deventer, en werkte tevens in een apotheek aldaar. Op 6 juni 1868 behaalde hij de middelbare acte voor het geven van onderwijs in delfstof-, aard-, plant- en dierkunde. Op 15 augustus daaropvolgend werd hij aangesteld tot tijdelijk leraar aan de Rijks-HBS met 5-jarige cursus te Utrecht. Na op 20 april 1869 het apothekersdiploma behaald te hebben, kreeg hij spoedig daarna een vaste aanstelling. Later zette hij zijn farmaceutische studie voort; op 12 juni 1880 legde hij het kandidaats- en op 13 mei 1881 het doctoraalexamen af, waarna hij op 8 juli 1884 tot doctor in de farmacie promoveerde op het proefschrift *Studiën over Taxus baccata L.* en het aan deze plant eigen vergift.

Loopbaan

Door prof. MacGillavry, vanwege zijn uitstekende onderwijscapaciteiten, als leraar aan de RVAS aangetrokken als opvolger van resp. J.R.E. van Laer en F.C. Hekmeijer, werd Van der Harst met ingang van 1 april 1873 benoemd. Hij gaf onderwijs in botanie, zoölogie, geologie, mineralogie, chemie, farmacognosie, leer der voeder-, vergift- en artsenijplanten, en na 1877 in praktische farmacie en botanie.

In 1873 werd hij tot penningmeester van de afdeling Utrecht en het jaar daarop tot 1^{ste} secretaris van de Maatschappij ter bevordering van de Veeartsenijkunde in Nederland gekozen. Vanaf 1881 was hij mede-redacteur van het Tijdschrift voor Veeartsenijkunde en Veeteelt. Al deze functies heeft hij tot zijn dood vervuld.

Buiten de diergeneeskunde was hij actief op verschillend gebied. Zo had hij zitting in de commissie tot afnemen van de examens voor apothekersbedienden totdat directeur Wirtz in 1884 hiertegen bezwaar maakte. Tussen 1881-1896 was hij driemaal voorzitter van de afdeling Utrecht van de Nederlandse Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde. Op zijn initiatief werd besloten tot oprichting van een departement voor Utrecht en Gelderland (later Centraal departement genaamd) van de ‘Vereniging van leraren aan inrichtingen van middelbaar onderwijs’. Ook hiervan was hij verschillende malen voorzitter of bestuurslid. In Utrecht maakte hij tussen 1874 en 1891 deel uit van het korps officieren van de artillerie-schutterij, de laatste tien jaar als kapitein.

In 1879 werd hij benoemd tot lid van het Utrechts, en in 1889 tot lid van het Zeeuws Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

Een ernstige ziekte noodzaakte hem, zeer tegen zijn wil, voortijdig ontslag aan te vragen, hetgeen hem per 1 februari 1897 werd verleend. Bijna elf maanden later is hij op de dag van zijn 51^{ste} verjaardag overleden.

Verdiensten

Zijn grootste verdiensten lagen in het geven van onderwijs. Schimmel zegt daarover: “Niettegensaaande de grote verscheidenheid van leervakken, het aanzienlijk getal lessen en de hoogst gebrekkige hulpmiddelen, bleef hij steeds opgewekt en gaf zijn verschillende colleges zo goed en zo aangenaam, dat zijn leerlingen als het ware aan zijn lippen hingen. De droogste onderwerpen wist hij door een geestig woord, een schrandere opmerking, genietbaar te maken. En al ontbraken hem de nodige hulpmiddelen voor het onderwijs, hij kon ze

ontberen wegens zijn buitengewone gave van tekenen. Met benijdenswaardige vlugheid schetste hij op het bord, wat hij zijn leerlingen niet in natura kon laten zien (...). Wanneer men zich met een paar krijtstrepen uit botanie, zoölogie of welk vak ook, alles met sierlijkheid en juistheid ziet voortoveren, dan kan het niet anders of de aandacht moet worden geboeid; het medegedeelde werd gepercipiëerd en vastgelegd". (TvV&V, 90-91).

Eerbewijzen

Behalve het erelidmaatschap van sociëteit 'Absyrtus' zijn Van der Harst geen onderscheidingen ten deel gevallen, hetgeen hem niet in het minst stoorde of zijn levenslust onderdrukte. Enige maanden na zijn officieel ontslag werd hij, die vanwege zijn karakter, omgangsvormen en grote hulpvaardigheid alom geliefd was, door collegae en (oud)leerlingen grandioos gehuldigd.

Publicaties

Deze zijn niet zeer talrijk. "Hij schreef slechts als hij meende daarmede nuttig te kunnen zijn voor anderen", aldus Schimmel, die de lijst van zijn geschriften in de necrologie heeft opgenomen. Zij liggen zowel op botanisch, farmaceutisch als scheikundig gebied. Daarnaast schreef hij vele referaten en boekbesprekingen voor het Tijdschrift voor Veeartsenijkunde en Veeveelt en voor Het nieuwe schoolblad. In de lijst ontbreekt evenwel zijn medewerking aan het samen met D.F. van Esveld samengestelde rapport De keuring van vee en vleesch in Nederland (Utrecht, 1894).

Biografie

W.C. Schimmel. Dr. L.J. van der Harst †. Tijdschrift voor Veeartsenijkunde en Veeveelt, 25, 89-96, 1898.

Idem, in: Nieuw Nederlandsch Biographisch Woordenboek. Deel 1. k.1028-29, 1911.

(A. Mathijssen)